

1 Milyen dologi jogokat keletkeztethet az e tagállam joga szerinti öröklés?

BEVEZETŐ MEGJEGYZÉS

Először is rögzíteni szükséges, hogy a dologi jogok lehetnek használati jogok (*direitos reais de gozo*) vagy biztosítéki jellegű jogok (*direitos reais de garantia*). Másrészt az anyagi javakon fennálló dologi jogokon felül a vonatkozó jogelvek részben a nem anyagi javakon fennálló dologi jogok fennállását is védeni rendelik.

Végezetül a portugál jogban a jogszabályok rögzítik a *numerus clausus* elvét, vagyis a dologi jogok kimerítő jellegű szabályozásának elvét (a polgári törvénykönyv (*Código Civil*) 1306. cikke).

JOGOK, AMELYEK JOGUTÓDLÁS TÁRGYÁT KÉPEZHETIK

Azon jogok összessége, amelyek nem szűnnek meg a jogok birtokosának halálával, hanem azt követően is fennállnak, jogutódlás tárgyát képezhetik.

A portugál polgári törvénykönyv (*Código Civil*) 2025. cikke az alábbiakat rögzíti a tekintetben, hogy mi képezheti jogutódlás tárgyát:

„1 – Azon jogviszonyok, amelyek jellegükből vagy jogszabály erejénél fogva a jogosult halálával megszűnnek, nem képezhetik öröklés vagy jogutódlás tárgyát.

2 – Azon jogok, amelyekről le lehet mondani, szintén megszűnhetnek a jogosult halálával, ha a jogosult így rendelkezett.”

Például az usufruct (haszonélvezeti jog), valamint a használati és lakhatási dologi jog olyan dologi jogok, amelyek jogszabály erejénél fogva a jogosult halálával megszűnnek (a polgári törvénykönyv (*Código Civil*) 1476. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 1485. cikke).

A polgári törvénykönyv aktuális változata portugál nyelven az alábbi linken érhető el:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=775&tabela=leis&so_miolo=&

A haszonélvezeti jog, valamint a használati és lakhatási dologi jog kivételével, továbbá a polgári törvénykönyv 2025. cikkében foglaltak, vagy más jogszabályi rendelkezésekben kifejezetten rögzített egyéb esetek hatálya alá tartozó dologi jogok kivételével, főszabály szerint a fennmaradó dologi jogok öröklés vagy jogutódlás tárgyát képezhetik.

Bizonyos jogokra korlátozások vonatkoznak, például a bejelentett fegyverekre vonatkozó dologi jogokra, amelyek csak bizonyos, a fegyverekre és lőszerre vonatkozó jogi keretszabályozás (*Regime Jurídico das armas e munições*) 37. cikkében hivatkozott feltételek mellett szállhatnak át az örökösrre vagy jogutódra, amely rendelkezés így szól:

„1 – Elhunyt személy hagyatékát képező bejelentett fegyver tulajdonjogának örökléssel való megszerzését a rendőrség (policia de segurança publica – a továbbiakban: PSP) országos igazgatója engedélyezi.

2. Az előző bekezdés alkalmazásában a fegyverek létét a PSP-nek az előző tulajdonos halálától, vagy onnantól számított 90 napon belül kell bejelenteni, hogy az a személy, akinek a birtokába kerültek, tudomást szerzett róluk.

3 – A PSP országos igazgatója engedélyezheti, hogy a fegyvert a hagyatékezelő nevében vegyék nyilvántartásba az elhunyt személy hagyatékának felosztásáig, és ebben az esetben a fegyvert kötelező a PSP-nél letétbe helyezni.

4 – Amennyiben a hagyaték kezelője vagy valamely örökös teljesíti a fegyver birtoklására vonatkozó jogi feltételeket, e személy kérheti, hogy a fegyvert az ő nevében vegyék nyilvántartásba, ha a fegyver nála marad.

5 – A hagyaték kezelőjének kérelmére a fegyver átruházható a birtoklására vonatkozó feltételeknek megfelelő fél számára, melynek során az érdekelt fél jelöli ki a fegyvert megszerző felet; vagy a fegyvert a PSP árverésen értékesítheti, amely esetben a vételár költségekkel csökkentett összegét hozzáadják a hagyatékhhoz.

6 – A hagyatéki felosztást követően a fegyvert átadják a kedvezményezett örökös részére, feltéve, hogy teljesíti a fegyver birtoklására vonatkozó feltételeket.

7 – Amennyiben a hagyatékra vonatkozóan 10 évig nem jelentenek be igényt, annak tulajdonjoga az államra száll.

A 2006. február 23-i 5/2006. sz. törvénnyel elfogadott, a fegyverekre és lőszerre vonatkozó jogi keretszabályozás portugál nyelven az alábbi linken érhető el: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=692&tabela=leis&so_miolo.

A HASZNÁLATI DOLOGI JOGOK

A jogszabályok az alábbi használati dologi jogokról rendelkeznek (a polgári törvénykönyv 1302–1575. cikke és a lent hivatkozott, az üdülési jogra vonatkozó jogi keretszabályozás (*Regime Jurídico da Habitação Periódica*)):

Tulajdonjog (*direito de propriedade*)

Közös tulajdon (*compropriedade*)

Lakástulajdon (*propriedade horizontal*)

Haszonélvezeti jog (*usufruto*)

Használati és lakhatási dologi jog (*direito real de uso e habitação*)

Üdülési dologi jogok (*direito real de habitação periódica*)

Felülepítményi jog (*direito de superfície*)

Szolgalmak (*servidões prediais*).

Az üdülési jogra vonatkozó jogi keretszabályozást az 1993. augusztus 5-i 275/93. sz. törvényerejű rendeletben fogadták el, amely portugál nyelven az alábbi linken érhető el: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=648&tabela=leis

GARANCIÁLIS DOLOGI JOGOK

A polgári törvénykönyv az alábbi, biztosítékokkal kapcsolatos dologi jogokról rendelkezik:

Bérleti díj engedményezése (*Consignação de rendimentos*) – 656. cikk

Biztosítékként történő lekötés (*Penhor*) – 666. cikk

Jelzálog (*Hipoteca*) – 686. cikk

Ingatlannal kapcsolatos előjogok (*Privilégios imobiliários*) – 743. és 744. cikk

Zálogjog (*Direito de retenção*) – 754. és 755. cikk

ANYAGI JAVAKON FENNÁLLÓ DOLOGI JOGOK

A polgári törvénykönyv 1302. cikke úgy rendelkezik, hogy a törvénykönyvben szabályozott tulajdonjog csak ingó és ingatlan anyagi javakon (a vizeket is beleértve) állhat fenn.

NEM ANYAGI JAVAKON FENNÁLLÓ DOLOGI JOGOK

A polgári törvénykönyv 1303. cikke a szellemi tulajdonjogra hivatkozik, amelyet az iparjogvédelmi törvény (*Código da Propriedade Industrial*) szabályoz. A szabályozás egy része megállapítja, hogy a szellemi tulajdon mint fogalom magában foglalja a szerzői és a kapcsolódó jogokat, valamint az ipari tulajdont. A portugál jog fenntartja ezt a két elnevezést: szellemi tulajdon (a polgári törvénykönyvben) és ipari tulajdon (az iparjogvédelmi törvényben).

Az iparjogvédelmi törvény 1. cikke szerint az ipari tulajdon hatálya alá tartozik a halászat, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, állattartás és a nyersanyag-kitermelő iparágak, a szigorú értelemben vett ipar és kereskedelem, valamint a természetes vagy előállított termékek és szolgáltatások.

A szabályozás nem egyöntetű abban a tekintetben, hogy a nemzeti jogszabályok elismerik-e a nem anyagi javakon fennálló tulajdonjogot, illetve egyéb dologi jogokat, például kereskedelmi létesítményen fennálló tulajdonjogot vagy szellemi tulajdont. E kérdéskört a bíróságok értelmezik.

Az iparjogvédelmi törvény szabályozza a szabadalmakra, használati mintákra, fémvezető termékekre, formatervezési mintákra, védjegyekre, díjakra, logókra, eredetmegjelölésekre és földrajzi jelzésekre vonatkozó jogokat, valamint meghatározza e jogok módosításának és átruházásának szabályait.

A szabadalmakból és használati mintákból fakadó jogok, valamint a fémvezető termékek topográfiájáról, formatervezési mintákról és védjegyekről, és egyéb megkülönböztetésre alkalmas kereskedelmi megjelölésekről készült feljegyzések fedezetül biztosítékként megterhelhetők – az iparjogvédelmi törvény 6. cikke.

Az iparjogvédelmi törvény naprakész változata portugál nyelven elérhető az alábbi linken:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?tabela=leis&artigo_id=438A0002&nid=438&nversao=&tabela=leis&so_miolo.

A kereskedelmi társaságok tekintetében az érdekeltségek és részesedések jogutódlására vonatkozó szabályokat az egyik tag halála miatt, valamint az ezzel kapcsolatos követelményeket a társasági törvény szabályozza (*Código das Sociedades Comerciais*), nevezetesen az alábbi rendelkezések:

184. cikk a betéti társaság tagjának halála miatti jogutódlás kérdésében,

198., 225. és 252. cikk a zártkörű részvénytársaság tagjának halála miatti jogutódlás kérdésében,

469. és 475. cikk a korlátolt felelősségű betéti társaság tagjának halála miatti jogutódlás kérdésében.

A társasági törvény naprakész változata portugál nyelven elérhető az alábbi linken:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=524&tabela=leis&so_miolo=&

2 Szerepelnek-e ezek a jogok ingatlan-nyilvántartásban vagy ingó dolgok nyilvántartásában, és amennyiben igen, kötelező-e a bejegyztetés? Milyen nyilvántartásban (nyilvántartásokban) szerepelnek, melyek a bejegyzés feltételei, és milyen eljárás irányadó rá?

Igen, főszabály szerint e jogokat nyilvántartásban rögzítik, az alábbiakban előadottak szerint.

FÖLDHIVATALOK

A földhivatalokban (*Conservatórias do Registo Predial*) tartják nyilván az épületek jogállásával kapcsolatos aktusokat, ideértve az alábbi dologi jogokat (az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény (*Código de Registo Predial*) 1. és 2. cikke):

Tulajdonjog, haszonélvezeti jog, használati és lakhatási jog, földhasználati vagy szolgalmi jog alapítására, elismerésére, megszerzésére vagy módosítására szolgáló jogi aktusok;

Horizontális tulajdonjog vagy üdülési jog alapítására vagy módosítására szolgáló jogi aktusok;

A földtulajdonos személyében bekövetkező változások a földterület felosztása következtében, a közös tulajdonosi szerkezet átalakítása és a felosztás, valamint a vonatkozó módosítások;

Átruházási vagy megterhelési ajánlat, elsőbbségi megállapodások és elsőbbségi végrendeleti rendelkezés, amennyiben érvényesülnek, valamint az e körülményekből fakadó szerződéses jogállás engedményezése;

Vagyonátruházás hitelezők számára;

Jelzálog, annak engedményezése vagy módosítása, a vonatkozó széljegy rangsorának átengedése és a bérleti díj átengedése;

Jelzáloggal vagy bérleti díj átengedésével biztosított követelések átruházása, ha fontos a biztosíték átruházása;

Hat évet meghaladó lízing és annak átengedése vagy al-lízingbe adása, kivéve a bérleti gazdálkodást;

Jelzáloggal vagy bérleti díj átengedésével biztosított hitel fedezetként való megterhelése; valamint azonos követeléseket érintő egyéb aktusok vagy megállapodások;

Bármely egyéb, a tulajdonjogot érintő korlátozás, amelyet jogszabály alapján be kell jegyezni;

A jogok, terhek vagy bejegyzett kötelezettségek megszűnésével járó jogi aktusok.

A fent említett tényeket kötelező nyilvántartásba venni, kivéve az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény 8-A. cikkében felsoroltakat.

A polgári törvénykönyv 687. cikke alapján a jelzálogot kötelező bejegyezni, ellenkező esetben az a felekkel összefüggésben nem érvényesíthető.

A földterület nyilvántartásba vételére vonatkozó feltételeket az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény alábbi rendelkezései rögzítik:

A 8-B., 8-C., 8-D. és 9. cikk szabályozza, hogy kikre vonatkozik a nyilvántartásba vételi kötelezettség, illetve az ingatlanon fennálló jogokra vonatkozó határidőket és a jogosultsági feltételeket;

Az előzetes nyilvántartásba vétel, a nyilvántartásba vétel folytatását – különösen a jogfolytonosság elvét, és a vételi nyilvántartásba való előzetes bejegyzés alóli mentességet felosztás/öröklés esetén – a 34–35. cikk szabályozza;

A nyilvántartásba vétel kérelmezésére vonatkozó jogosultságot és a képviselési lehetőséget a 36–39. cikk határozza meg;

A bejegyzés iránti kérelem benyújtásának módját – különösen az elektronikus nyilvántartásba vétel iránti jogot – a 41–42-A. cikk szabályozza;

A benyújtandó dokumentumok körét a 43–46. cikk határozza meg.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény portugál nyelven az alábbi linken érhető el:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=488&tabela=leis

Az ingatlan-nyilvántartás, kereskedelmi és gépjármű-nyilvántartással összefüggő kérelmekre vonatkozó részletesebb, például a követelményekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos tájékoztatás az alábbi linken érhető el online: <http://www.irm.mj.pt/sections/empresas>.

KERESKDELMI NYILVÁNTARTÓ HIVATALOK

A kereskedelmi nyilvántartó hivatalokban az egyéni kereskedők, kereskedelmi társaságok, a kereskedelmi formában működő polgári jogi szervezetek és korlátolt felelősségű önálló cégek jogi helyzetének közzétételére szolgáló intézkedéseket tartják nyilván. A szövetkezetek, állami közintézmények, kiegészítő vállalkozáscsoportok és európai gazdasági egyesülések jogi helyzetével kapcsolatos egyes intézkedéseket szintén a kereskedelmi nyilvántartó hivatalokban tartanak nyilván.

A kereskedelmi nyilvántartásról szóló törvény (*Código de Registo Comercial*) 15. cikkében foglalt intézkedéseket be kell jegyezni a kereskedelmi nyilvántartó hivatalokban vezetett nyilvántartásba, nevezetesen:

„15. cikk (A nyilvántartásba vételi kötelezettség alá tartozó intézkedések)

1 – A 3. cikk (1) és (2) bekezdésének a)–c) és e)–z) pontjában, a 4. cikkében, az 5. cikk a), e) és f) pontjában, a 6., 7. és 8. cikkben és a 10. cikk c) és d) pontjában hivatkozott intézkedéseket kötelező nyilvántartásba venni.

2 – A következő bekezdésekben foglalt kivételekkel, az előző bekezdésben hivatkozott intézkedések nyilvántartásba vételét a kibocsátásuktól számított két hónapon belül kell kezdeményezni.

3 – Az 5. cikk a), e) és f) pontjában hivatkozott intézkedések nyilvántartásba vételét az intézkedéseket megállapító rendelet közzétételétől számított két hónapon belül kell kérelmezni.

4 – A társaság elszámolásának, valamint a korlátozott felelősségű önálló cég elszámolásának nyilvántartásba vétele iránti kérelmet a pénzügyi év lezárultát követő hetedik hónap 15. napjáig kell benyújtani.

5 – A 9. cikkben előírt intézkedések, döntések, eljárások és elővigyázatossági intézkedések nyilvántartásba vétele szintén kötelező.

6 – Az ideiglenes intézkedés nyilvántartásba vétele nem kötelező, ha a kért elővigyázatossági intézkedés nyilvántartásba vétele iránti kérelmet már benyújtották, és annak nyilvántartásba vétele nem kötelező abban az esetben, ha az alapintézkedés nyilvántartásba vétele iránti kérelmet már korábban benyújtották.

7 – A céghatározatok felfüggesztésére irányuló intézkedések és ideiglenes intézkedések nyilvántartásba vételét az előterjesztésüktől számított két hónapon belül kell kérelmezni.

8 – Az előző bekezdésben hivatkozott intézkedésekben és végzéseken meghozott jogerős határozatok nyilvántartásba vételét a jogerős és jogorvoslattal nem támadható határozattól számított két hónapon belül kell kérelmezni.”

A kereskedelmi nyilvántartásba történő bejegyzés feltételeit a kereskedelmi nyilvántartásról szóló törvény 28–53. cikke határozza meg.

A kereskedelmi nyilvántartásról szóló törvény 32. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján:

Csak okiratba foglalt, jogilag megalapozott intézkedések vehetők nyilvántartásba;

Az idegen nyelven készült dokumentumok csak lefordítva fogadhatók el, kivéve, ha olyan tényekre utalnak, amelyeket átírat útján kell nyilvántartásba venni, ha angol, francia vagy spanyol nyelven íródtak és az eljáró tisztviselő folyékonyan beszéli az adott nyelvet.

A pénzügyi kötelezettségeket illetően a kereskedelmi nyilvántartásról szóló törvény 51. cikkének (1) bekezdése értelmében a pénzügyi kötelezettséggel terhelt intézkedéseket az adók megfizetése vagy biztosítása hiányában nem lehet véglegesen nyilvántartásba venni.

A kereskedelmi nyilvántartásról szóló törvény portugál nyelven elérhető az alábbi linken:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=506&tabela=leis

ÉRTÉKPAPÍROK NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

A jogszabályok többek között az alábbiakat minősítik értékpapírnak:

Részvénnyek;

Kötvények;

Saját tőke;

Kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyei;

Az előző bekezdésekben hivatkozott értékpapírokkal kapcsolatos felelősségi jogok, feltéve, hogy a kötelezettség az egész értékpapír sorozatra vagy osztályra kiterjed, vagy azt a kibocsátáskor biztosítják;

Önálló opciós utalványok;

Homogén jogi helyzetet megtestesítő egyéb dokumentumok, feltéve, hogy a piacon átruházhatók.

Az értékpapírok névre szólnak (a portugál értékpapír törvény (*Código de Valores Mobiliário*) 52. cikke).

Az értékpapírok megszerzését, valamint a haszonélvezeti jog, elzálogosítás vagy az értékpapír megterhelésével járó egyéb jogi helyzet alapítását, módosítását vagy megszűnését nyilvántartásba veszik (főszabály szerint a kibocsátó szerv vagy irányítási testület), ezek továbbá örökölhetők.

Az értékpapírok nyilvántartásba vétele, a nyilvántartó szervek, a nyilvántartási követelmények, a nyilvántartásba vétel hatásai a jogok alapítására, átruházására és gyakorlására, valamint e jogok öröklésére, a fent említett vagyonkategóriáktól függően változik.

E területet az 1999. november 13-i 486/99. sz. törvényerejű rendelettel elfogadott portugál értékpapír törvény szabályozza, amelynek naprakész változata portugál nyelven elérhető az alábbi linken: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=450&so_miolo=&tabela=leis&nversao.

GÉPJÁRMŰ-NYILVÁNTARTÁSOK

A gépjárművek és utánfutók jogi helyzetével kapcsolatos adatokat a gépjármű-nyilvántartásokban (*Conservatórias do Registo Automóvel*) tartják nyilván.

A nyilvántartásba vétel szempontjából azok a járművek minősülnek gépjárműnek és azok utánfutóinak, amelyek a közlekedésrendészeti törvény (*Código da Estrada*) alapján nyilvántartásba vételi kötelezettség alá esnek.

A közlekedésrendészeti törvény 117. cikke határozza meg, hogy mely járműveket és utánfutókat kötelező nyilvántartásba venni. Az 1994. május 3-i 114/94. sz. törvényerejű rendelettel elfogadott közlekedésrendészeti törvény naprakész változata portugál nyelven elérhető az alábbi linken:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_estrutura.php?tabela=leis&artigo_id=&nid=349&nversao=&tabela=leis&so_miolo.

A gépjármű-nyilvántartásról szóló törvény (*Código de Registo Automóvel*) 5. cikke a kötelező gépjármű-nyilvántartás tekintetében az alábbiakat állapítja meg: „5. cikk

1 – Nyilvántartásba kell venni a következőket:

a) Tulajdonjog és haszonélvezeti jog;

b) Gépjármű-adásvételi szerződésben megállapított tulajdonjog-fenntartás;

c) Annak jelzáloggal való megterhelése, módosítása és átengedése, valamint a vonatkozó nyilvántartásba vételi bejegyzés rangsorának átengedése;

d) A pénzügyi lízing és az abból fakadó jogok átruházása;

e) Bérlets egy évet meghaladó időtartamra, amennyiben a vonatkozó szerződés alapján tulajdonjog-átruházás várható;

f) Gépjármű kijelölése kölcsönzésre sofőr nélkül;

g) A nyilvántartásba vett jogok vagy hitelek és a zálogjog átruházása, az ilyen hitelek ideiglenes letiltása és lefoglalása;

h) Lefoglalás, ideiglenes letiltás, leltárba vétel vagy elkobzás, elkobzás büntetőeljárásban, vagy bármely egyéb bírósági vagy közigazgatási intézkedés vagy aktus, amely a járművek feletti szabad rendelkezést befolyásolja;

i) az adózási jogszabályokban rögzített, az elidegeníthetlenségből vagy fellelhetlenségből eredő terhek,

j) A korábban bejegyzett jogok vagy terhek lejárta vagy módosulása, a tulajdonosok, haszonélvezők vagy lízingbevevők nevében vagy megjelölésében, lakóhelyében vagy székhelyében bekövetkező változás;

l) Egyéb jogi aktusok, amelyeket jogszabály alapján kötelező nyilvántartásba venni.

2 – Az a), b), d), e), f) és i) pontban hivatkozott aktusok, valamint a járművek tulajdonosai, haszonélvezői vagy lízingbevevői nevében vagy megjelölésében, lakóhelyében vagy székhelyében bekövetkező változás bejegyzése.

3 – Törvényes öröklés esetén a tulajdonjog-bejegyzésről lemondanak, ha az örökös vagy örökösök a járművet át kívánják ruházni.”

A gépjárműveket nem lehet zálogjoggal megterhelni – a gépkocsi-nyilvántartásról szóló törvény 8. cikke.

A gépjárművek nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat a gépjármű-nyilvántartásról szóló törvény 11. cikke határozza meg:

„11. cikk

1 – Olyan aktus, amely megjelenik a forgalmi engedélyben, vagy amely a forgalmi engedélyben rögzített adatok törlésével vagy módosításával jár, a korábban kibocsátott engedély bemutatása nélkül nem hajtható végre.

2 – Az előző bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni:

a) A forgalmi engedély elvesztése vagy megsemmisülése esetén;

b) A jármű nyilvántartásba vétele iránt az interneten előterjesztett kérelem esetén.

3 – Amennyiben a nyilvántartásba vételt olyan érdekelt fél kéri, akinek a forgalmi engedély nincs a birtokában, a hivatalvezető az előző cikk (2) bekezdésében foglaltak szerint köteles értesíteni az engedély birtokosát a nyilvántartásba vétel sérelme nélkül.

4 – Az értesítés elmaradása esetén, vagy ha az engedélyt a megszabott határidőn belül nem küldik meg a hivatalvezető részére, a hivatalvezető e dokumentum lefoglalása iránti megkereséssel fordul a közigazgatási vagy rendőrségi hatósághoz.”

A gépjármű-nyilvántartást az 1975. december 12-i 54/75. sz. törvényerejű rendelet szabályozza, amely elérhető az alábbi linken:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=598&tabela=leis

LÉGIJÁRMŰVEK NEMZETI NYILVÁNTARTÁSA

A légi járműveket vagy önálló felszereléseket (motor, rotor, propeller, stb.) be kell jegyezni a légi járművek nemzeti nyilvántartásába.

A nyilvántartásba vétel kérelmezésére szolgáló formanyomtatványhoz az alábbi dokumentumokat kell mellékelni:

Adásvételi szerződést vagy egyéb, az adásvételt igazoló dokumentumot;

Igazolást arról, hogy a korábbi nyilvántartásba vevő ország légi jármű nyilvántartásában kiselejtezték, vagy igazolást arról, hogy nem vették nyilvántartásba;

Nem uniós tagállamból importált légi jármű esetében vámkezelési igazolást;

Két fényképet a légi járműről, amelyek közül az egyik szemből, a másik oldalról ábrázolja, úgy, hogy a honossága és lajstromjele látszódon felfestve, 9x12 méretben, szegély nélkül, semleges színekkel nyomtatva.

A külföldi országokban kiállított dokumentumokban az aláírásokat az 1968. június 24-i 48450. sz. törvényerejű rendelettel ratifikált, a külföldön felhasználásra kerülő közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének (felülhitelesítésének) mellőzéséről szóló, 1961. október 5-i Hágai Egyezmény 3. és 4. cikkében foglalt rendelkezésekkel összhangban kell hitelesítéssel ellátni, amelyhez apostille-t (hitelesítési tanúsítványt) kell mellékelni, vagy az adott országban lévő portugál diplomáciai vagy konzuli képviselő által kell megfelelően hitelesíttetni.

A jogi személy által Portugáliában kiállított dokumentumon szerepelniük kell a jogszabályok által elismert jogi képviselők aláírásának az alábbi szöveggel: „megfelelő felhatalmazás birtokában a hatáskör megfelelő gyakorlásával.”

További információk a **nemzeti polgári légiközlekedési hatóság** (*Autoridade Nacional de Aviação Civil*) honlapján érhetők.

HAJÓNYILVÁNTARTÁS

A hajók nyilvántartását a kikötői hatóságokról szóló általános rendelet szabályozza (*Regulamento Geral das Capitánias*) –

1972. július 31-i 265/72. sz. törvényerejű rendelet – amelynek a legfrissebb változata elérhető az alábbi linken:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1721&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&

Ezen felül a madeirai nemzetközi hajóregiszter létrehozásáról szóló, 1989. március 28-i 96/89. sz. törvényerejű rendeletet és annak egyes kérdéseit szabályozó 1989. augusztus 23-i 715/89. sz. miniszteri végrehajtási rendeletet kell alkalmazni.

E jogi keret értelmében:

A haditengerészet hajói kivételével a nemzeti hajók csak akkor végezhetik a besorolásuk szerinti tevékenységet, ha nyilvántartásba vett tulajdonossal rendelkeznek.

A kereskedelmi hajóknak a vonatkozó jogszabályok alapján a kereskedelmi nyilvántartásban is szerepelniük kell.

A nemzeti hajókat a tengerészeti hivatalok veszik nyilvántartásba, kivéve a kedvtelési célú vízijárműveket, amelyeket az irányadó jogszabályokban megjelölt szervezet vesz nyilvántartásba;

Új beszerzés vagy új építés esetében a vonatkozó engedélyben megjelölt tengerészeti hivatal illetékes;

Beszerzések vagy cserét szolgáló építési munkák esetében a nyilvántartásba vételre az a tengerészeti hivatal illetékes, ahol a lecserélt egységeket nyilvántartásba vették;

Az ország területének bármely részén található kikötőben épített vagy szerzett hajó az ország területének azonos vagy más részén található kikötőben értékesíthető vagy nyilvántartásba vehető, feltéve, hogy rendelkezik a megfelelő engedéllyel.

A fedélzeten található könnyű vízi járműveket, még ha mentőcsónakok is, a kis méretű kisegítő halászhajókat és a kis méretű, motor és vitorla nélküli tengerparti vízijárműveket, mint például csónakok, szkifek, felfújható csónakok és vízbiciklik, amelyek apálykor legfeljebb 300 m megtételére szolgálnak, nem kell nyilvántartásba venni, ugyanakkor a tengerészeti hatóság joghatósága alá tartoznak, amely az üzemeltetésükhöz szükséges engedélyek kiállításáért felelős.

A hajók nyilvántartásba vételére vonatkozó követelményeket a kikötői hatóságokról szóló általános rendelet 77. cikke tartalmazza.

A halál miatti öröklés esetében a hajó nyilvántartásba vételével kapcsolatban különösen az alábbiakat tartalmazza:

Öröklés esetén a nyilvántartásba vett adatok módosítása a hagyaték felosztásáról szóló igazolás, vagy a felosztási táblázat és a vonatkozó jóváhagyó döntés alapján történik, amelyhez mellékelni kell az illetékes adóhivatal által kiállított dokumentumot, amely tanúsítja, hogy a vonatkozó örökösödési adót (a kikötői hatóságokról szóló általános rendelet 82. cikkének (2) bekezdése) megfizették, biztosították vagy azt nem kell megfizetni;

Az öröklés útján vagy portugál bíróság előtti peres eljárásban megszerzett külföldi hajókat a felsőbb szintű hatóság által meghatározott tengerészeti hivatal veszi nyilvántartásba (a kikötői hatóságokról szóló általános rendelet 75. cikkének (3) bekezdése).

A fegyverek nyilvántartásba vétele

A fegyvereket és lőszerkeket kötelező bejelenteni és azokat a PSP-nek (Public Security Police, közbiztonsági rendőri szolgálat) nyilvántartásba kell vennie.

A fegyverekre és lőszerkekre vonatkozó fent már említett jogi keret irányadó, és a bejelentési és nyilvántartásba vételi követelmények is abban találhatók.

A halál miatti öröklésre vonatkozó követelményeket a fegyverekre és lőszerkekre vonatkozó fent hivatkozott jogi szabályozás 37. cikke határozza meg.

A szellemi tulajdont a nemzeti iparjogvédelmi intézet (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*) veszi nyilvántartásba.

A nemzeti iparjogvédelmi hivatal adja meg a szabadalmakat, veszi nyilvántartásba a használati mintákat, félvezető termékeket, formaterveket vagy mintákat, védjegyeket, díjakat vagy logókat, eredetmegjelöléseket és földrajzi jelzéseket, és a vonatkozó kérelmeket e hivatalhoz kell benyújtani.

Az egyes fent említett kategóriák tekintetében az iparjogvédelmi törvény határozza meg a szabadalom megadása vagy a nyilvántartásba vétel iránti kérelemre vonatkozó követelményeket, valamint annak joghatásait, az Európai Unió jogi szabályozásának és az irányadó nemzetközi egyezmények sérelme nélkül.

A szabadalom megadása vagy a nyilvántartásba vétel iránti kérelem benyújtásának és elkészítésének módjára vonatkozó gyakorlati információk a nemzeti iparjogvédelmi intézet honlapján érhetők el <https://justica.gov.pt/registos/propriedade-industrial>

3 Melyek a dologi jogok nyilvántartásba vételének joghatásai?

Főszabály szerint az ingatlantulajdonra alapított dologi jogok nyilvántartásba vétele nem teremt jogcímet. A vagyontárgyak más kategóriái esetében azonban e szabály alól lehetnek kivételek, amelyeket speciális jogi rendelkezések szabályoznak.

AZ INGATLAN-NYILVÁNTARTÁS JOGHATÁSAI

Az ingatlanon fennálló dologi jogok nyilvántartásba vételével összefüggő joghatásokat az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény 4–7. cikke határozza meg az alábbiak szerint:

„4. cikk (A felek közötti joghatás)

1 – A nyilvántartásba vételi kötelezettség alá tartozó aktusokra a felek vagy az örökösök között akkor is hivatkozni lehet, ha az aktust egyébként nem jegyezték be.

2 – A fenti rendelkezés nem vonatkozik a jelzálog alapításával járó olyan aktusra, amelynek a joghatása a felek között csak abban az esetben érvényesül, ha az aktus nyilvántartásba vétele megtörtént.”

„5. cikk (Végrehajthatóság harmadik féllel szemben)

1 – A nyilvántartásba vételi kötelezettség alá tartozó aktusok csak a nyilvántartásba vételüket követően válhatnak ki joghatást harmadik féllel szemben.

2 – Az előző bekezdés rendelkezései az alábbi esetekben nem alkalmazandók:

a) A 2. cikk (1) bekezdésének a) pontjában hivatkozott jogok elbirtoklás alapján történő megszerzése;

b) Látható szolgalmak;

c) Meghatározatlan javakkal kapcsolatos aktusok, ha e javakat nem írták körül vagy jelölték meg megfelelően.

3 – A nyilvántartásba vétel hiányát az érdekelt féllel szemben nem érvényesíthetik azok a személyek vagy az örökösök, akik a nyilvántartásba vétel iránt kötelesek intézkedni.

4 – A nyilvántartásba vétel szempontjából harmadik felek azok a személyek, akik azonos személytől kölcsönösen összeférhetetlen jogokat szereztek.

5 – A hat évet meghaladó időtartamú nem bejegyzett lízing harmadik féllel szemben nem érvényesíthető.”

„6. cikk (A bejegyzések sorrendje)

1 – Az elsőként bejegyzett jog érvényesül a később bejegyzett jogokhoz képest azonos jóság tekintetében, a bejegyzések dátumának sorrendjében, illetve, amennyiben azonos napra esnek, az egyes kérelmek időbeli sorrendjében.

2 – (Hatálytalan)

3 – A véglegessé vált bejegyzés megtartja ugyanazt a ranghelyet, mint amellyel az ideiglenes állapota alatt rendelkezett.

4 – A kérelem elutasítása esetén, a megalapozottnak talált fellebbezést követően a bejegyzés arra a ranghelyre történik, mint amely az elutasított dokumentum benyújtásakor járt volna.”

„7. cikk (A bejegyzésből fakadó vélelmek)

A végleges bejegyzés vélelmet keletkeztet arra vonatkozóan, hogy a jog fennáll és a bejegyzett jogosultat illeti meg pontosan azokkal a feltételekkel, mint amelyek a bejegyzésben szerepelnek.”

A KERESKEDELMI NYILVÁNTARTÁSBA VÉTEL JOGHATÁSAI

A kereskedelmi nyilvántartásba vétel joghatásai lényegében a kereskedelmi nyilvántartásról szóló törvény 11–14. cikkéből erednek, amelyek a következőképpen rendelkeznek:

„11. cikk (A bejegyzésből fakadó vélelmek)

A végleges átírás révén történő nyilvántartásba vétel arra vonatkozó vélelmet keletkeztet, hogy a jogi helyzet pontosan úgy áll fenn, ahogy azt meghatározták.”

„12. cikk (A bejegyzések rangsora)

Az elsőként bejegyzett aktus elsőbbséget élvez a későbbi aktusokkal szemben azonos részvények vagy a cég azonos részesedései tekintetében, a vonatkozó kérelem beérkezésének sorrendjében.”

„13. cikk (A felek közötti joghatás)

1 – A nyilvántartásba vételi kötelezettség alá tartozó aktusokra a felek vagy az örökösök között akkor is hivatkozni lehet, ha az aktust egyébként nem jegyezték be.

2 – Az előző bekezdésben foglaltak alól kivételt képez a cég alapszabálya és annak módosítása, amelyre a gazdasági társaságokról szóló törvény (Código das Sociedades Comerciais) rendelkezései és az európai részvénytársaságra vonatkozó jogszabályok vonatkoznak.”

„14. cikk (Végrehajthatóság harmadik féllel szemben)

1 – A nyilvántartásba vételi kötelezettség alá tartozó aktusok csak a nyilvántartásba vételüket követően válhatnak ki joghatást harmadik féllel szemben.

2 – A bejegyzési kötelezettség alá eső és a 70. cikk (2) bekezdésével összhangban kötelezően közzéteendő aktusok csak a közzététel napját követően válhatnak ki joghatást harmadik féllel szemben.

3 – A bejegyzés elmaradására az érdekelt féllel szemben nem hivatkozhat annak a személynek a jogi képviselője vagy az örököse, akinek a bejegyzés iránt köteles intézkedni.

4 – E cikk rendelkezései nem sértik a társasági törvény rendelkezéseit és az európai részvénytársaságokra vonatkozó jogi szabályozást.”

AZ ÉRTÉKPAPÍROK NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELÉNEK JOGHATÁSAI

Az értékpapírok nyilvántartásba vételének joghatásairól a fent említett értékpapírtörvényben (Código dos Valores Imobiliários) lehet tájékozódni, és e joghatások az érintett értékpapír kategóriájától függően változnak. Az értékpapírok bizonyos kategóriái tekintetében a nyilvántartásba vétel jogot keletkeztethet (a fent említett értékpapírtörvény 73. cikke).

A FENT HIVATKOZOTT JAVAK FENNMARADÓ KATEGÓRIÁI NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELÉNEK JOGHATÁSAI

A fegyverek, légi járművek, hajók, gépjárművek, szellemi vagy ipari tulajdon nyilvántartásba vételének joghatásai a javak egyes kategóriái tekintetében megtalálhatók a már említett különös jogszabályokban.

4 Vonatkoznak-e különös szabályok és különleges eljárások egy adott dologi jog kiigazítására az öröklésre irányadó jog szerint abban az esetben, ha annak a tagállamnak a jogrendszerében, ahol e jogra hivatkoznak, a kérdéses dologi jog nem létezik?

A dologi jogok öröklés esetén szükséges adaptálására alkalmazható jogi rendelkezések főszabály szerint a polgári törvénykönyv 15. cikkében található (például amikor az adaptálást bírósági eljárásban a bíróság végzi el) és az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény 43-A. cikkében található (amikor az adaptálást a hivatalvezető végzi el a bejegyzési okiratban).

A polgári törvénykönyv 15. cikke (Alkalmazhatóság):

„Valamely jogszabály hatálya csak azokra a szabályokra vonatkozik, amelyek a tartalmuknál és rendeltetésükénél fogva a kollíziós szabályban hivatkozott doktrína rendszerének részét képezik.”

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény 43-A. cikke (külföldi jog igazolása)

„Amennyiben a nyilvántartásba vétel iránti kérelem létjogosultságát külföldi jog alapján kell értékelni, az érdekelt félnek megfelelő dokumentummal igazolnia kell a külföldi jog tartalmát.”

E jogi rendelkezések mellett a jogalkalmazás által kidolgozott értelmezési szabályok is érvényesülnek. E doktrinális szabályok értelmében az adaptálás tágan értelmezett fogalma legalább két eltérő helyzetet magában foglal.

A szűk értelemben vett adaptálást, amely akkor következhet be, ha két különböző öröklési jog alkalmazása következtében technikai problémák merülnek fel. Például az örökbefogadott gyermek esetében, akinek az örökbefogadó és vér szerinti szülei meghalnak, ha X ország jogát alkalmazzák az örökbefogadó szülők halála miatti öröklésre és Y jogát alkalmazzák a vér szerinti szülők halála miatti öröklésre, ez olyan eredményre vezethet, amelyet egyik érintett jogrendszer sem irányzott elő (például az örökbefogadott gyermek végső soron sem az örökbefogadó szülők, sem a vér szerinti szülők után nem örököl). A bíróságnak ezt a problémát egymáshoz igazítás útján kell megoldania.

Egy másik helyzet áll elő, amely nem egymáshoz igazítás a szó szoros értelmében, hanem inkább helyettesítés/átültetés, amikor valamely más jogban rögzített doktrínát felvált a belföldi jogi szabályozásban ismert doktrína.

A helyettesítés/átültetés koncepciója jobb keretet teremt a dologi jogok egymáshoz igazítását érintő ügyekhez a 650/2012 rendelet 31. cikkében foglaltak szerint. Például a „*haszonbérlet*” doktrínájának (amelyet más tagállam jogában rögzítettek, a portugál jog azonban nem ismeri) helyettesítése a földhasználati dologi joggal (amelyet a portugál jog szabályoz).

A bíróság a bírósági eljárás során, valamint a nyilvántartó a nyilvántartásba vételkor egyaránt elvégezheti az ilyen helyettesítést/átültetést. A nyilvántartó határozatával szemben fellebbezés nyújtható be a bírósághoz (az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény 140–146. cikke).

MEGJEGYZÉS

A jelen tájékoztatóban található információk nem teljes körűek, illetve nem bírnak kötelező erővel a kapcsolattartó pontra, a bíróságokra vagy egyéb szervekre és hatóságokra nézve. Habár rendszeresen frissül, előfordulhat, hogy nem tartalmaz minden jogszabályi módosítást, és ezért nem váltja ki a mindenkor hatályos jogi szövegek megtekintését.

Utolsó frissítés: 26/08/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.